

Рекомендована д.ф.н., професором З.М.Мнушко

УДК 615.281:616.921.5:339.13

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО РИНКУ ПРОТИВІРУСНИХ ПРЕПАРАТІВ ТА ІМУНОСТИМУЛЯТОРІВ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ГРИПУ

А.С.Немченко, Л.С.Симонян

Національний фармацевтичний університет

Наведені результати маркетингового аналізу вітчизняного арсеналу противірусних препаратів та імуностимуляторів для лікування грипу за 2009-2011 рр. Проведено аналіз даних реєстрації противірусних препаратів. Виявлені лідери з продажу противірусних препаратів в епідемічному сезоні. Встановлена динаміка росту коефіцієнтів ліквідності противірусних препаратів та імуностимуляторів на вітчизняному оптовому ринку. З появою нового покоління противірусних препаратів озельтамівіру та занамівіру, які є інгібіторами нейрамінідази, з'явилась необхідність у перегляді стратегій лікування грипу. Перевага цих препаратів полягає в тому, що вони є ефективними при лікуванні як вірусу типу А, так і вірусу типу В.

Вибір раціональної протигрипозної терапії визначається існуючими рекомендаціями та стандартами лікування. На теперішній час існує порівняно невелика кількість специфічних противірусних засобів [10]. Такий стан зумовлений, по-перше, особливостями реплікації вірусів, по-друге, здатністю вірусів грипу до мутації і відповідно зменшення чутливості до певних лікарських препаратів. Світовий фармацевтичний ринок противірусних препаратів є досить динамічною структурою [4, 6, 12]. Важливою характеристикою противірусних препаратів повинна бути економічна доступність, визначальною складовою якої

є ціна на ЛЗ. У зв'язку із вищевикладеним раціональний вибір, перш за все, противірусних препаратів для ефективної фармакотерапії грипу є актуальним.

На теперішній час в Україні дослідження сучасного стану фармацевтичного ринку противірусних препаратів та імуностимуляторів, а також їх цінних характеристик, які були представлені на вітчизняному ринку з 2009 по 2011 роки, детально не проводились.

Метою дослідження є оцінка фармацевтичного ринку противірусних препаратів та імуностимуляторів, виявлення лідерів країн-виробників, співвідношення препаратів іноземного та вітчизняного виробництва, а також аналіз цінних характеристик препаратів цієї групи [10].

Результати та їх обговорення

Сучасні противірусні препарати, які застосовуються для лікування грипу, за механізмом дії діляться на дві групи:

- ЛЗ, які безпосередньо порушують реплікацію вірусу;
- ЛЗ, які модулюють імунну систему організму пацієнта.

До першої групи відносять амантадин, занамівір, озельтамівір, римантадин, арбідол (всі зазначені препарати дозволені до медичного застосування в Україні) [2, 5, 7, 9].

За даними Державного експертного центру Міністерства охорони здоров'я України станом на жов-

Таблиця 1

Аналіз даних реєстрації (жовтень 2011 р.) противірусних препаратів та імуностимуляторів згідно з МНН та торговими назвами

АТС код	МНН препарату	Кількість зареєстрованих торгових назв	Питома вага, %
		без урахування форм випуску	без урахування форм випуску
Противірусні засоби прямої дії та імуностимулятори			
J05AC02	Римантадин	5	13,5
J05AH02	Озельтамівір	8	21,6
J05AX10	Амізон	4	10,8
J05AX11	Арбідол	3	8,1
L03AB05	Інтерферон	12	32,4
L03AX17	Кагоцел	1	8,1
L03AX17	Аміксин	2	5,4
Всього		35	100

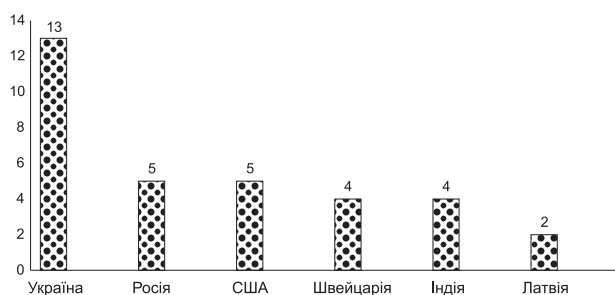

Рис. 1. Кількість протівірусних препаратів та імуностимуляторів, зареєстрованих у деяких країнах світу та в Україні (жовтень 2011 р.).

тень 2011 р. в Україні було зареєстровано 35 торгових назв препаратів протівірусної дії без урахування форм випуску, з яких 15 торгових назв склали протівірусні препарати прямої дії, 17 – інтерферони, 3 – імуностимулятори (табл. 1).

Як видно з даних, наведених у табл. 1, найбільшу питому вагу в структурі зареєстрованих торгових назв протівірусних препаратів та імуностимуляторів мали групи інтерферону, озельтамівіру та римантадину.

Аналіз зареєстрованих торгових назв протівірусних препаратів стосовно фірм-виробників показав, що основну частку асортименту формують препарати закордонних фармацевтичних компаній. Кількість препаратів за країнами-виробниками протівірусних ліків та імуностимуляторів, які зареєстровані на вітчизняному фармацевтичному ринку станом на жовтень 2011 року, представлені на рис. 1.

Співвідношення торгових назв протівірусних препаратів іноземного та вітчизняного виробництва складає 66,5:33,5%. Препарати протівірусної дії вітчизняного виробництва зареєстрували шість компаній: «Фармак», «ІНТЕРХІМ», «Київмедпрепарат», «Здоров'я», «Червона зірка», «Фармацевтична фірма «Дарниця» [1, 4].

У ході дослідження нами були проаналізовані коефіцієнти ліквідності цін на протівірусні препарати для лікування грипу протягом 2009-2011 рр. (табл. 2). Коефіцієнт ліквідності відображає ступінь конкуренції на фармацевтичному ринку та характеризує доступність препарату.

Суттєве збільшення цін на протівірусні препарати та імуностимулятори спостерігалось у 2009 р., що було зумовлено значним підвищенням епідемічного порогу в Україні [3, 13]. В цей період на вітчизняному фармацевтичному ринку виникли проблеми в забезпеченні населення протівірусними препаратами та імуностимуляторами внаслідок значного перевищення попиту над пропозицією. Це свідчить про неготовність системи охорони здоров'я до пандемії грипу.

Зростання цін пояснюється домінуванням на вітчизняному фармацевтичному ринку імпорتنих протівірусних препаратів, вартість яких залежить від коливання курсу валют. У той же час вартість протівірусних препаратів вітчизняного виробництва також збільшується, що часто пов'язано зі специфікою вітчизняного виробництва ЛЗ, яке суттєво залежить від закупівлі імпорتنих субстанцій [6, 8, 11].

Таблиця 2

Аналіз коефіцієнтів ліквідності цін на протівірусні препарати та імуностимулятори за 2009-2011 рр.

Найменування та форми випуску	Фірма-виробник, країна	2009 рік	2010 рік	2011 рік
		C liq	C liq	C liq
J05AC02 Римантадини				
Римантадин табл. 50 мг №20	Червона зірка (Україна)	0,752	0,847	0,32
J05AH02 Озельтамівір				
Тамівір капс. 75 мг №10	AllMed International (США)	0,05	0,016	0,07
Таміфлю капс. 75 мг №10	Roche (Швейцарія)	0,378	0,113	0,01
J05AX Інші протівірусні засоби				
Амізон табл. п/о 125 мг №10	Фармак (Україна)	2,725	0,431	0,02
Амізон табл. п/о 125 мг №20	Фармак (Україна)	1,208	0,436	0,02
Амізон табл. п/о 250 мг №10	Фармак (Україна)	1,942	0,857	0,03
Амізон табл. п/о 250 мг №20	Фармак (Україна)	1,228	1,03	0,02
Аміксин® ІС табл. п/о 0,06 г №3	ІнтерХім (Україна)	0,374	0,314	0,03
Аміксин® ІС табл. п/о 0,06 г №9	ІнтерХім (Україна)	0,682	0,349	0,01
Аміксин® ІС табл. п/о 0,125 г №3	ІнтерХім (Україна)	0,368	0,37	0,01
Аміксин® ІС табл. п/о 0,125 г №9	ІнтерХім (Україна)	0,419	0,292	0,02
Арбідол табл. п/о 100 мг №10	Дальхімфарм (Росія)	0,817	1,74	0,01
Арбідол табл. п/о 50 мг №10	Дальхімфарм (Росія)	0,687	0,687	0,03
Арбідол капс. 100 мг №10	Дальхімфарм (Росія)	0,005	0,225	0,05
Кагоцел® табл. 12 мг контурн. чарунк. уп. №10	Ніармедик Плюс (Росія)	0,75	0,234	0,02

Коефіцієнт ліквідності у 2011 р. не перевищує 0,5%, що характеризує стан конкуренції на ринку противірусних препаратів як стабільний на відміну від 2009 р. та 2010 р., де 0,5% перевищує 60% усього числа зареєстрованих препаратів та 33% препаратів відповідно.

Узагальнюючи отримані дані розрахунків, можна зазначити, що протягом досліджуваного періоду з 2009 по 2011 рр. частка продажу противірусних препаратів та імуностимуляторів збільшилась на 13,3%. Стан вітчизняного фармацевтичного ринку в 2011 р. в порівнянні з 2009 р. є досить прийнятним для споживачів.

ВИСНОВКИ

1. Аналіз даних державної реєстрації ЛЗ за групою противірусних препаратів показав, що найбільш

шу питому вагу мають препарати озельтамівіру (21,62%) та римантадину (13,51%). Позитивним є те, що дані препарати є ефективними при лікуванні як вірусу типу А, так і вірусу типу В.

2. Аналіз ринку показав, що серед зареєстрованих в Україні противірусних препаратів упродовж досліджуваного періоду відмічається домінування лікарських засобів іноземного виробництва – 66,5% (відповідно вітчизняного виробництва – 33,5%).

3. Варіація розрахованих коефіцієнтів ліквідності противірусних препаратів свідчить про значний темп росту цін у 2009 р. через значне підвищення епідемічного порогу та недостатню кількість ліків на ринку. Дані за 2011 р. не перевищували 0,5%, що характеризує стан конкуренції противірусних препаратів на вітчизняному фармацевтичному ринку як стабільний.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бліхара В.Є., Чумака В.Т., Мальцева В.І. та ін. // *Державний формуляр лікарських засобів України.* – 2011. – №3. – С. 554-575.
2. Вікторов О.П., Широбоков В.П., Матвеева О.В., Логвіна І.О. // *Часопис.* – 2010. – №2. – С. 76.
3. Гриневич О.Й., Маркович І.Г. // *Здоров'я нації.* – 2010. – №4. – С. 30-36.
4. Лоскутов І.А. // *Мед. журн. для практикуючих лікарів.* – 2011. – №5. – С. 25-28.
5. Маркович І.А. // *Аптека.* – 2010. – №740. – С. 40.
6. Angulo F.J., Swerdlow D.L. // *Emerg. Infect. Dis.* – 2009. – P. 1413.
7. Echevarria-Zuno S., Mejia-Arangure J.M., Mar-Obeso A.J. et al. // *Lancet.* – 2009. – №374. – P. 2072-2079.
8. Engl N., Med J. // *Emergence of influenza A (H1N1) virus in humans.* – 2009. – Vol. 52, №2. – P. 2605-2615.
9. Garten R.J., Russell C.A. // *Antigenic and genetic characteristics of swine-origin influenza.* – 2009. – Vol. 39, №1. – P. 197-201.
10. Koliou M., Soteriades E.S., Toumasi M.M. // *Euro Surveill.* – 2009. – №14 (33). – P. 19312.
11. Lackenby A., Moran Gilad J., Pebody R. // *Epidemiol. influenza.* – 2011. – Vol. 15, №16. – P. 5.
12. Ohtake S., Miyawaki S., Fujita H. et al. // *Blood.* – 2011. – Vol. 117, №8. – P. 2112-2134.
13. Perez-Padilla R., de la Rosa-Zamboni D., Kimby B. et al. // *Pneumonia from swine-origin influenza.* – 2009. – №3. – P. 680-689.

УДК 615.281:616.921.5:339.13

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОГО РИНКА ПРОТИВОВІРУСНИХ ПРЕПАРАТІВ І ІМУНОСТИМУЛЯТОРІВ ДЛЯ ЛЕЧЕННЯ ГРИППА

А.С.Немченко, Л.С.Симонян

Приведены результаты маркетингового анализа отечественного арсенала противовирусных препаратов и иммуностимуляторов для лечения гриппа за 2009-2011 гг. Проведен анализ данных регистрации противовирусных препаратов. Выявлены лидеры продаж противовирусных препаратов в эпидемическом сезоне. Установлена динамика роста коэффициентов ликвидности противовирусных препаратов и иммуностимуляторов на отечественном оптовом рынке. С появлением нового поколения противовирусных препаратов озельтамивира и занамивира, которые являются ингибиторами нейраминидазы, появилась необходимость в пересмотре стратегий лечения гриппа. Преимущество этих препаратов заключается в том, что они являются эффективными при лечении как вируса типа А, так и вируса типа В.

UDC 615.281:616.921.5:339.13

THE RETROSPECTIVE ANALYSIS OF THE PHARMACEUTICAL MARKET OF ANTI-VIRAL MEDICINES AND IMMUNOSTIMULATORS FOR TREATING INFLUENZA

A.S.Nemchenko, L.S.Symonyan

The results for 2009-2011 marketing analysis of domestic arsenal of anti-viral medicines and immunostimulators for treating influenza are presented. The analysis of the registration data of anti-viral medicines has been conducted. The sales leaders among the antiviral medicines of the epidemic season have been determined. Dynamics of the liquidity indexes growth as for the anti-viral medicines and immunostimulators at the domestic bulk market has been observed. The need of reconsidering the strategies of the influenza treatment has appeared within the introduction of a new generation of anti-viral medicines like Ozeltamivir and Zanamivir (neuraminidase inhibitors). The advantage of the medicines above mentioned is in their efficiency in the treatment of both A-type and B-type viruses.